

T167740

บุญส่ง หาญพานิช: การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย. (A DEVELOPMENT OF THE KNOWLEDGE MANAGEMENT MODELS IN THAI HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS) อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ.ดร.พรชุตี อชาวอำรุง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: ดร.กมล สุดประเสริฐ, 337 หน้า. ISBN 974-17-4083-2

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาและสังเคราะห์แนวความคิดที่เกี่ยวกับ ธรรมชาติความรู้ องค์ความรู้ทางการ อุดมศึกษา การบริหารจัดการอุดมศึกษาไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ โครงสร้างพื้นฐานของการบริหารจัดการความรู้ สิ่งท้าทายของการบริหารจัดการความรู้ และยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ความรู้ และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย เน้นด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความ รู้และการบริการความรู้

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และ การตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ให้ สัมภาษณ์คืออธิการบดี กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี คณะบดี และผู้อำนวยการ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน 19 แห่ง จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยทั้งหมด 49 แห่ง อธิการบดีที่ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 19 คน ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 130 คน ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย คือ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด สร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ร่างรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ตรวจสอบร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงร่าง รูปแบบ และ นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ นโยบาย ภารกิจ เป้าหมาย การประเมิน ยุทธศาสตร์ สำนักบริหารจัดการความรู้ กระบวนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ กระบวนการ บริการความรู้ และ ผลการดำเนินการ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา มีความต้องการในระดับมากขณะที่สภาพเป็นจริงในปัจจุบันเกิดขึ้นในระดับค่อนข้างน้อยในทุกด้านที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ ได้แก่ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การนำ ความรู้ไปใช้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การบริการความรู้ การสื่อสารความรู้ การใช้เทคโนโลยี วัฒนธรรมการใ้วางใจ วัฒนธรรมพลังร่วม นวัตกรรมเวอร์เคอร์ สิ่งท้าทาย และ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการความรู้

ลักษณะงานที่ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมาก ให้มีการนำองค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งเกิดจากการบริหารจัดการ ความรู้ไปใช้ ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนาการเรียนการสอน หลักสูตร เทคโนโลยี ห้อง สมุด การวิจัย การประเมินความดีความชอบ การชำระรักษาบุคลากร การสร้างนักวิชาการ การกำหนดภาระงานของ บุคลากร และ การบริการความรู้ ผู้บริหารมีความประสงค์ให้ในระดับมาก ให้มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามหน่วยงานทั้ง แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการมากขึ้น ให้มีการบริการความรู้ในลักษณะของการร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับบริการ ใน 5 ด้าน คือ การเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ การถ่ายทอดความรู้ การจัดอบรมสัมมนา การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ และ การให้คำปรึกษา

รูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่นำเสนอ เน้นด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการบริการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย 10 ด้าน ด้านวิสัยทัศน์ คือ การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้และชุมชนนักวิชาการ ด้านภารกิจ คือ การผลิต ถ่ายทอด และบริการความรู้ ด้านนโยบาย คือ ให้มีการแบ่งปันความรู้อย่างทั่วถึงทั้งภายในและ ภายนอกสถาบัน ด้านเป้าหมาย คือ การพัฒนาวัฒนธรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมการบริการความรู้ พัฒนานวัตกรรมเวอร์เคอร์ พัฒนาฐานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ของสถาบัน และ พัฒนาปฏิสัมพันธ์ความรู้ ด้านการประเมิน คือ ประเมินความสามารถและวัฒนธรรมของสถาบัน ด้านยุทธศาสตร์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการความรู้ ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ผู้บริหาร ยุทธศาสตร์นอลลิคจ์เวอร์เคอร์ ยุทธศาสตร์ปฏิสัมพันธ์ความรู้ ยุทธศาสตร์การ สื่อสารความรู้และเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์การใ้วางใจ และ ยุทธศาสตร์พลังร่วม ด้านสำนักบริหารจัดการความรู้ คือ การ วางแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการความรู้ ด้านกระบวนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนและบริการความรู้ คือ การเตรียมความพร้อม การกำหนดวิธีการแบ่งปันและเปลี่ยนและบริการ การประเมินและปรับปรุงแก้ไข ด้านผลการดำเนินการ คือ ทำให้ ได้ วัฒนธรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการบริการความรู้ ชุมชนนอลลิคจ์เวอร์เคอร์ ฐานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ ปฏิสัมพันธ์ความรู้ นวัตกรรมการเรียนรู้ ผลลัพธ์ และการบริการ

ภาควิชา.....อุดมศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา.....อุดมศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา....2546.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4284921127 HIGHER EDUCATION

T167740

KEY WORD: KNOWLEDGE MANAGEMENT / MODELS / THAI HIGHER EDUCATIONS INSTITUTIONS

BOONSONG HANPANICH: A DEVELOPMENT OF THE KNOWLEDGE MANAGEMENT MODELS IN THAI HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. PORNCHEE ACHAVA-AMRUNG, Ph.D., DISSERTATION CO-ADVISOR: KAMOL SUDAPRASERT, Ph.D. . 337 pp. ISBN 974-17-4083-2

The purpose of the study was to analyze and synthesize the ideas on the nature of knowledge, higher education's knowledge, Thai higher education management, the factors affecting to knowledge management, the knowledge organizing, the infrastructure of knowledge management, the challenges of knowledge management and strategies of knowledge management and to present the knowledge management models in Thai higher education institutions.

Data were collected by cumentation analysis, and answering the questionnaires. Two samples were key informants. The first were nineteen presidents of Thai higher education institutions. The second were 130 administrators of 19 Thai higher education institutions. The research processes composed of analyzing and synthesizing the ideas, setting the interview questions and questionnaires, collecting data from the interview question and questionnaires, drafting the knowledge management models, rectified by experts, model modifying and then, to present the knowledge management models. The knowledge management composed of visions, policies, missions, targets, assessment, strategies, knowledge management office, knowledge sharing process, knowledge service process and the output of performance.

The results of the study showed that administrators require higher level needs while the present real situation is rather low in all factors involving knowledge management: knowledge creation, knowledge collection, knowledge utilization, knowledge sharing, knowledge service, knowledge communication, technology using, trust culture, synergy culture, knowledge workers, challenges of knowledge management and knowledge strategies.

Job characteristics, needed new knowledge and highly required by administrators, were educational quality assurance, teaching, learning, curriculum, staff, technology, library, research, reward system, personnel keeping, scholar creation, job description, knowledge service. The administrators highly require knowledge to be shared across departments by both formal and informal communication more than before. The administrators also highly require the corporate knowledge service in five ways: distributing knowledge to the public, transferring knowledge, training, giving convenience for accessing knowledge resources and giving knowledge consulting.

Knowledge management models in Thai higher education institutions focused on knowledge sharing and knowledge services which compose of ten categories: Vision – being learning organization and community of knowledge workers; Missions – knowledge building, knowledge distribution and knowledge services; Policies – knowledge sharing both internal and external institutions and corporate knowledge service; Targets – knowledge sharing culture building, knowledge service culture building, knowledge worker development, knowledge-based development and the development of knowledge interaction; Evaluation – organization's competence and culture; Strategies of knowledge management – administrative strategy, knowledge worker strategy, communication and technology strategy, trust strategy and synergy strategy; Knowledge management office – chief knowledge officer , knowledge management strategic planning; Knowledge sharing and service processes – preparing readiness, determination of knowledge sharing and knowledge service methodologies, assessment and improvement. The expectation outputs of this model were knowledge sharing culture, knowledge service culture, knowledge worker community, knowledge base and knowledge interaction and innovation.

Department.....Higher Education.....

Student's signature.....

Boonsong Hanpanich

Field of study....Higher Education.....

Advisor's signature.....

Pornchee Achava-Amrung

Academic year.....2003.....

Co-advisor's signature.....

Kamol Sudaprasert